

MV
Jan 27
XIII-1156/D

HUNGARY

DESCRIPTION OF THE COUNTRY /3800/
Official Buildings /3801.3/

A STROLL THROUGH THE BUDAPEST "VÁR".

SOURCE SALZBURG: A 19-year-old student from BUDAPEST who arrived in Austria in the first part of August 1955.

DATE OF OBSERVATION: Up to August 1955.

ENGLISH SUMMARY: The progress of repair work on the former Royal Castle in BUDAPEST is reportedly slow. Upon the completion of repairs, the premises are to be housing the highest government offices. The buildings of former ministries are partly still in ruins, partly they serve for Party purposes, having been turned into worker's hostels, political schools, and such. The Coronation Church had been restored but for minor repairs, and is used as propaganda for the visiting foreigners to show that the Communist regime builds churches. Communists who had been assigned apartments confiscated from deported citizens, are feeling bad in this historical neighborhood, they cannot get accustomed there, and are only too glad to leave such an apartment in exchange for another one. The famous cellars underneath the "Vár" are being converted into air-raid shelters.

EVALUATION COMMENT: This report is in line with available information on the reconstruction of the BUDA Castle. It has been pointed out in the press that the reconstruction work aims to restore the original form of the BUDA Castle and its region. /See please the September 20 1952 issue of "Magyar Nemzet"/.

For more background material see please LONDON Item No. 3815/53, MUNICH/B Item No. 14805/52 and SALZBURG Item No. 1873/52.

It is known from the press that the reconstruction of the MATYÁS Church should be terminated this year.

X X X

A KIRÁLYI VÁR.
The Royal Palace.

Az ugyszólván teljesen ujjaépült, háborus nyomokat már nem mutató pesti oldalról a hajdani királyi Várba felutazni egy más világba való kirándulást jelent.

A Vár mindig más volt mint BUDAPEST többi része. Ma ez fokozott mértékben áll fent. A várbeli Sikló még nem működik. A Várba feljutni csak a Széll Kálmán tér - ma MOSZKVA-tér - felől lehet autóbusszal. Husz percenként közlekedik a 16-os járat a Fortuna utcán át a Clark Ádám térig, melyet még ma is így hívnak.

Magában a királyi Várban rabok dolgoznak az ujjaépítésen. Nagyrészt politikai foglyok, sokan közülük jól ismerik a Várat abból az időből amikor még valamelyik minisztériumi irodából irányították az ország sorsát vagy valamelyik csendes várbeli palotában laktak. Az ujjaépítés elég lassan halad előre. A hírek szerint nem a milleniumi formában, hanem Mátyás korabeli formában építik ujja a Várat. Nagy tornyok, bástyák lesznek itt, s ide fog költözni állítólag az egész kormány. A Gellérthegy felé eső oldalon egy hatalmas bástya-torony már fel is van építve. Múzeum is lesz majd a Várban, mely az ország "felszabadulását" fogja mutatni az "urak járma" alól. Egyelőre még csak a Vármúzeum működik a Ruszwurm-cukrászdával szemben lévő házban.

Ujjaépítik a Várszínházat is, ennek teteje már kész. A megnyitás után újra állandó programmal működő színház lesz itt.

A tulajdonképeni királyi Vár egy része már szintén tető alatt van.

JÓZSEF kir. herceg palotája még teljesen romokban hever.

A Szent György térre bemenni nem lehet, az teljesen körül van kerítve szeges dróttal.

A MINISZTERIUMOK KÖRNYÉKE.
The Surrounding of the Ministries.

A miniszterelnökség, a SÁNDOR-palota még teljesen rom.

/more/

Ugyancsak rom még a honvédelmi minisztérium épülete is. Egyiket sem lehet megközelíteni, mindkét épület a már említett szegesdróton belül fekszik.

A külügyminisztérium épületét informátorunk nem ismeri, a leírás szerint úgy gondolja, hogy azon az épületen is helyreállítási munkák folynak.

A Mátyás-templom áll, részben már helyre van állítva, - miséznek is benne - de még körül van állványozva, itt is folyik még a munka. A Mátyás templomnak rengeteg látogatója van mindig. Külföldiek is sokan látogatják, minden külföldit elcipelnek ide, mutogatván nekik: ime a kommunista állam építi újjá a templomokat. A Halászbástya kész, régi formájában néz le a Dunára. Szent István szobra ugyancsak helyreállítva, kitisztogatva áll. Julián barát szobra is a régi helyén áll.

A Mátyás templom közelében, a régi budai Vár egy kedves emléke, a Ruszwurm-cukrászda ugyancsak megvan még, természetesen államosított formában. A berendezés a régi, a vendégek nagyrésze is, - csak éppen a vendégek foglalkozása és egyéb viszonyai körül történt egy s más változás az elmúlt évek során.

A pénzügyminisztérium épülete a közelmúltig a kádereképző intézet diákotthona volt, most a műszaki egyetem diákotthona van itt.

Ince pápa szobra még áll a régi helyén.

A belügyminisztérium épülete ma munkásszálló, valami építőipari vállalat munkásai laknak benne.

A Hunyadi János ut legfelső házában - feltehetőleg a külügyminisztérium volt palotája melyen még dolgoznak - a földszinten egy diákétkezdé van, ahol diákok - de mások is - napi hat forintért ebédet és vacsorát kaphatnak.

A volt Hunyadi János gimnázium épülete romokban van.

A BÁSTYASÉTÁNY. The Bástya Avenue.

Az Uri-utcában - mostani nevét informátorunk nem tudja, azt hiszi így hívják most is - a házak általában állnak. A háborús károkat úgy ahogy kijavították s sok házban még a régi lakók élnek ma is, bár erősen vegyítve újakkal. Érdekes azonban - azt informátorunk Várban lakó idős néni ismerősétől hallotta, - hogy a deportáltak lakásaiba beutalt új lakók vala-

/more/

hogy nem érzik jól magukat a számukra oly idegen - mert még ma is történelmi levegőt lehelő - környezetben s szívesen vonulnak el a város már tájaira, lakást cserélve, ha módjukban áll.

A Bártya-sétány ma is kedvenc sétáló helye az itt élő öreg uraknak. Nagyon sok vidéki látogató is jön fel ide s sétál végig a Bástyán. A Fejérváry rondelltól a JÓZSEF Főherceg palotája felé eső rész azonban el van kerítve, oda nem lehet bemenni.

A Bástyá-sétány másik végén, a Görgey-szobor le van döntve. A Hadilevéltár - most Hadimuzeum - előtt a 48-as ágyuk azonban most is megvannak. A Hadilevéltár épületében egyébként valami építőipari vállalat irodái is elhelyezést nyertek, vagy legalább is a szomszéd épületben.

Az országos levéltár most is áll, bár az Ostrom utca felé eső rész még rom.

A Ferdinánd laktanyában most nincs katonaság.

A helyőrségi templom az ostrom során teljesen elpusztult, újjáépítéséről szó sincs. "A mai helyőrségnek nem kell templom."

A Bécsi-kapu-téri evangélikus templom áll, de igen ziláltnak néz ki. A vakolat lehull, az ablakok egy része még kartonnal van beragasztva az ajtó is kopott.

A Bécsi-kapun áll még az angyal a törökidőkbeli budai ostrom emlékéül.

Az országos levéltár mögötti sétányon- Rózsadomb felé, kint állnak az ágyuk a még Ali Abdurrahman basa sirja is áll, rajta a felírás "vitéz ellenfél volt, békeesség vele..."

A Zerge-lépcső is áll, használják is.

A Várbeli pincéket nagy ütemben építik ki, illetve javítják ki. A hírek szerint itt légoltalmi parancsnokság és - atombiztos fedezék lévén - magasabb kormányhivatalok fognak helyet foglalni adandó esetben. Valami hadikórházat is építenek ezekben a pincékben, állítólag saját erőműtelep is lesz itt.

JÖVŐ TERVEK.

Projects for the Future.

A királyi Várat mint már említettük, Mátyás korabeli

/more/

formájában akarják ujjaépíteni. Általában az a terv, hogy az egész Várat tágabb értelemben, tehát a Bécsi-kapu tértől a királyi Vár-ig terjedő részt, "régi állapotában" állítják helyre, kitisztogatván belőle a XIX század "kozmpolitizmusát" és a "kapitalista építészeti csökevényeket" ami alatt a Várba nem illő modern bérházakat értik.

A tervek szerint a Vár lesz majd a magyar kormány székhelye, vagyis a magyar KREML.

End